

MESAJUL DE ROȘ HAȘANA 5745 al Eminenței Sale Șef Rabin dr. Moses Rosen adresat comunităților evreiești din Republica Socialistă România

IUBIȚI FRĂȚI ȘI SURORI,

Apune soarele unui an. Răsar zorile altuia. Încă un capitol din „cartea vieții” ספר החיים noastre s-a închis și un altul stă în față-ne, cu pagini albe, nescrise. Încă o etapă din drumul nostru de la leagăn la mormânt s-a consumat și cu încă o stație ne-am apropiat de „punctul terminus” al vieții.

Trei nume poartă aceste zile de An Nou și întreită le este semnificația.

Roș Hașana — Capul Anului. Omul de aceea e „Coroană a Creațiunii”, pentru că dăruită i-a fost gândirea. În vâlmășagul cotidianului, el uită, de multe ori, să mediteze la marile adevăruri ale Existenței și confundă adesea esențialul cu secundarul.

„Capul Anului” e popasul în care reînviăm a gândi, a delimita, a „urca pe muntele lui Dumnezeu” מי יעלה בהר ה' și a avea perspectiva largă, atotcuprinzătoare a vieții.

Ce s-ar face evreul de n-ar avea un Roș Hașana, un „Cap al Anului”?

Al doilea nume e cel de Iom Hazikaron — Ziua amintirii. Memoria trebuie să ne rămână trează. Să ținem minte trecutul, pînă la cel dintîi evreu : Avraham, eroul principal al lecturilor biblice din aceste zile.

Avraham și Itzhak. Tatăl și Fiul, pășesc laolaltă pe drumul spre Akeida, către supremul sacrificiu. Nu e vorba numai de acel prim „test” al puterii noastre de jertfă, ci de un itinerar multimilenar, de la Moria și pînă la Auschwitz. Moria s-a încheiat cu un „happy-end”, berbecul a fost sacrificat în locul Omului. De-atunci însă dramele noastre n-au rămas neconsumate și riuri de sînge și de lacrimi se preling pe potecile acestui istoric itinerar. Holocaustul nostru n-a fost de berbeci, ci de oameni, de milioane de oameni.

În prag de An Nou, Cornul de berbec, Șofarul, trezește memoria evreului. Să nu-și uite martirii, să nu-și uite neamul. De ce să aștepte ca alții să i le amintească ?

Iar al treilea nume e cel de Iom Harat Olam — Ziua Gestației Lumii. De la Avraham, cel dintîi אברהם „cetățean al lumii”, conștiința solidarității noastre cu Omenirea întreagă este crezul nostru fundamental. Dragostea față de propriul nostru popor face parte integrantă din ideea motrice a iudaismului : dragostea de oameni.

Laitmotivul rugilor noastre de An Nou este soarta lumii întregi, a tuturor noroadelor. תתקן עולם. Să ne străduim mereu, neîncetat, să „îndreptăm lumea”. Nicăieri și niciodată noi n-am spus credinciosului că lumea aceasta e perfectă sau să se resemneze cu suferința, aici, în această lume, și în schimb va avea în altă lume fericea. Nu. Nicidecum.

Lumea aceasta are nevoie de „reparații”, și încă radicale. Omul trebuie aici, în astă lume, să se opintească pentru ca „nelegiuirea să dispară, iar nedreptatea să se risipească precum fumul”. Fără să pierdem nici un moment credința în „lumea de apoi”, noi nu o considerăm ca o compensație a suferințelor de dincoace, ci clădim aici, pe acest tărîm, o lume mai bună și mai dreaptă.

EI 68

IUBIȚI FRĂȚI ȘI SURORI,

Soarta Omului, aceea a Poporului și aceea a Lumii întregi : iată cele trei „grijii” ce străbat ca un fir roșu rugăciunile noastre și stăpinesc sufletele noastre în zilele de An Nou.

Să mulțumim Atotputernicului că și în anul care a trecut comunitățile noastre au continuat a sta în slujba Omului, a bătrînilor și tinerilor noștri. Sute de tineri s-au adăpat de la izvoarele culturii iudaice în Talmud Tora, au învățat istoria noastră, cîntecele noastre, etica noastră. Mii de bătrîni își trăiesc apusul vieții în demnitate, asigurîndu-li-se minimul de existență.

În zeci de sinagogi răsună zilnic rugile noastre. Revista noastră, cărțile pe care le edităm, calendarul pe care-l răspîndim, conferințele și prelegerile ce se rostesc în zeci de comunități, în fața acestui „mănușchi de evrei” rămași aici, constituie toate o adevărată minune, admirată și elogiată de evreimea din întreaga lume.

(Continuare în p. 5)

DESCHIDEREA ANULUI DE ÎNVĂȚĂMÎNT

La 15 septembrie a.c., într-un cadru festiv, impresionant, în prezența domnului Nicolae Ceaușescu, a doamnei Elena Ceaușescu a avut loc, la Timișoara, deschiderea anului de învățămînt 1984—1985.

În ampla cuvîntare rostită cu acest prilej, președintele Republicii a arătat că în sistemul modern de învățămînt din Republica Socialistă România e cuprinsă peste 25% din populația țării, indiferent de naționalitate. Învățămîntul nostru de toate gradele asigură tineretului o pregătire temeinică pentru viață, pentru ridicarea continuă a nivelului de cunoștințe, bază trainică a ridicării nivelului producției în toate domeniile.

Cuvîntarea este o ilustrare a gândirii vii, cutezătoare, ce stă la baza politicii statului nostru, care abordează problemele învățămîntului, ale educației, ale formării și pregătirii tineretului cu o largă deschidere spre realitățile și practica socială imediată și de perspectivă.

Avînd o asemenea orientare și o bază materială corespunzătoare, învățămîntul nostru are largi posibilități de dezvoltare și de afirmare în nobilele efort de continuu progres și modernizare a țării noastre.

VIZITELE EMINENȚEI SALE LA PARIS, LONDRA ȘI GLASGOW

Duminică 9 septembrie, 1984, Eminența Sa domnul Șef Rabin dr. Moses Rosen a părăsit țara, plecînd spre Paris, unde a luat parte la ședința Executivului Secțiunii europene a Congresului Mondial Evreiesc.

Marti 11 septembrie 1984, Eminența Sa a plecat la Londra, unde a luat cuvîntul la ședința organizației „Brit Ivrit Olamit” („Uniunea Mondială pentru Limba Ebraică”).

Miercuri 12 septembrie a.c., Eminența Sa a rostit o predică la Glasgow, în Sinagoga „Queen's Park”, cu ocazia dezvelirii unei plăci omagiale în memoria fostului Șef Rabin al capitalei Scoției — Rabinul dr. Wolf Gottlieb ז"ל (a cărui soție, dr. Betty Rosen-Gottlieb ז"ל, a fost sora Eminenței Sale).

Joi 13 septembrie 1984, dl Șef Rabin s-a întors în țară.

Atît la plecare, cit și la sosire, conducători ai Federației Comunităților Evreiești și ai Comunității Evreilor din București au venit să salute pe conducătorul nostru spiritual.

RECEPȚIE

Cu prilejul ședinței Executivului Secțiunii europene a Congresului Mondial Evreiesc, care a avut loc la Paris, în ziua de 9 septembrie 1984, a fost organizată o recepție în cinstea participanților.

Au participat dna Simone Veil, Șef Rabinul Parisului, Allain Goldman, senatorul Dreyfuss Schmidt, ambasadori și

alți reprezentanți diplomați ai multor state europene, personalități ale vieții religioase, culturale și sociale a iudaismului francez etc.

A luat parte Excelența Sa Dumitru Aninoiu, ambasador al R. S. România, în Franța.

Recepția s-a desfășurat într-o atmosferă cordială.

Președintele Secției europene a Congresului Mondial Evreiesc, deputatul laburist Greville Janner și dl Shaavit, reprezentantul lui „Board of Deputies of British Jews”, se întrețin cu Eminența Sa

MERIDIANE • MERIDIANE • MERIDIANE

CINSTIREA A DOI MARI ARTIȘTI

VIOLONISTUL ITZHAK PERLMAN

Menit să recompenseze activitatea unor personalități de seamă, Premiul „Pomul vieții” — constând din plantarea unei păduri cu 12 000 de copaci în Israel, care poartă numele premiatului — a fost atribuit recent celebrului violonist Itzhak Perlman.

Perlman s-a născut în 1945, la Tel Aviv, unde și-a făcut și primele studii muzicale, la Academia de Muzică. Cariera muzicală și-a desăvârșit-o la „Juillard School”, din New York, sub îndrumarea lui Ivan Galamian și Dorothy Delay. Lansarea sa pe plan internațional s-a produs prin câștigarea concursului „Leventritt”.

Repertoriul său cuprinde piese clasice pentru vioară, precum și lucrări ale unor compozitori la a căror lansare a contribuit el însuși. Începând din 1958, când a concertat în cadrul reputatului „Ed Sullivan Show”, el a cântat cu cele mai mari orchestre ale lumii, fiind prezent

pe toate marile scene, precum și la TV.

În 1981 — Anul Internațional al Handicapaților — artistul a luat parte la o serie întreagă de manifestări, dînd concert în folosul handicapaților. Și aceasta nu întâmplător. El însuși este purtător al unor sechele de poliomielită, din care cauză se deplasează cu ajutorul cîrjelor. Prezența sa pe scenă constituie un exemplu de voință pentru toți handicapații din lume.

Printre personalitățile care au mai fost distinse cu același premiu — inițiat de „Jewish National Fund”, care a contribuit la plantarea a sute de mii de arbori în Israel — se numără fostul președinte al S.U.A. Gerald Ford, pastorul Martin Luther King, actorul Bob Hope, senatorii americani Bill Bradley și Robert Packwood ș.a., al cărui nume a fost conferit pădurilor respective plantate în Israel.

DIRIJORUL ZUBIN MEHTA

La Universitatea Ebraică din Ierusalim a fost înființată catedra de muzicologie „Zubin Mehta”, reprezentînd astfel omagiul Israelului față de marele dirijor (indian de origine). Cu acest prilej, a fost organizată o festivitate, la care au par-

ticipat: rectorul Universității, prof. Don Patinkin, cancelarul acesteia, prof. Abe Harman, decanul Facultății de Filozofie și Drept, prof. Jehoshua Ben Arie, prof. Itzhak England și, firește, maestrul Zubin Mehta.

În prezența unui public select, au fost rostite cuvîntări, în care a fost subliniat sincerul atașament nutrit de marele dirijor față de Israel. Deși este, în același timp, și dirijorul Orchestrei Simfonice din New York, Zubin Mehta s-a dăruit cu trup și suflet pentru ridicarea la un înalt nivel artistic a Orchestrei Filarmonice a Israelului. Faima de care se bucură aceasta se datorește, în mare măsură, dirijorului ei.

Zubin Mehta, în răspunsul său, care a cuprins și multe expresii în idîș, și-a exprimat bucuria de a se afla în Israel și, îndeosebi, de a avea posibilitatea să lucreze cu Orchestra Filarmonică. Marele dirijor a afirmat că va veni timpul cînd prezența sa în Israel nu va apărea ca un lucru extraordinar, ci ca unul firesc. „Sînt un om care trăiește aici. Considerați aceasta ca ceva de la sine înțeles”.

Conducerea catedrei „Zubin Mehta” a fost încredințată prof. Roger Kenian, o personalitate în viața muzicală a Israelului. **I.B.**

Schimbare de gardă la Beit Hatefutot

De la 1 august 1984, Aharon Doron, care a fost, din 1979, director adjunct la Beit Hatefutot, a devenit directorul acestei prestigioase instituții.

Primul director, dl Yeshaja Weinberg, s-a ocupat, de organizarea muzeului și l-a condus efectiv de la deschidere (1978) pînă la pensionare (iulie a.c.). Sub conducerea lui, Beit Hatefutot a devenit un important centru cultural evreiesc, vizitat pînă acum de peste 21 de milioane de oameni. Beit Hatefutot și-a câștigat o frumoașă reputație și în lumea specialiștilor, ca un muzeu modern de istorie, vizitat de muzeografi interesați în modernizarea muzeelor lor.

Succesorul lui Yeshaja Weinberg, Aharon Doron, e născut în Germania, de unde a făcut Alia în 1939. Pînă în 1949

a fost membru al kibutzului Yagur. Din 1941 a făcut parte și din Hagana (organizația de autoapărare evreiască), iar între 1948 și 1965 a lucrat în forțele de apărare (Tzahal), ultima funcție îndeplinită fiind cea de șef al Diviziei Brațelor de Muncă și al Personalului, cu rang de general-maior. Studiile și le-a făcut la Universitatea Columbia, unde s-a distins prin numeroase lucrări importante.

Între 1965 și 1975 a fost vicepreședinte al Universității din Tel-Aviv, iar între 1975—1978 a fost consilier al președintelui Agenției Evreiești. Aharon Doron a îndeplinit și funcția de președinte al Federației Sporturilor din Israel, ca și aceea de membru al Comitetului Olimpic al Israelului.

UN PICTOR SALVAT DIN HOLOCAUST

Iubitorii de pictură din München au avut recent satisfacția de a viziona prima expoziție a unui pictor din Israel: Josl Bergner, consacrat în pictura internațională ca un artist de mare talent. Expoziția a fost organizată de Comunitatea Evreiască din München și de Institutul Internațional pentru Schimburi Culturale din Israel, sub patronajul primarului mîunchenez, dr. Winfried Zehetmeier. Sînt expuse aproape 40 de lucrări: uleiuri, acuarele, desene și litografii.

Josl Bergner s-a născut în 1920, la Viena, ca fiu al poetului de limbă idîș și eseistului Melech Ravich Bergner și al cîntăreței Fania Bergner. Un timp a locuit, cu părinții săi, în Polonia, iar în 1937 a emigrat în Australia. S-a salvat, astfel, cu doi ani înainte de a începe marea tragedie a evreilor din Polonia. În 1950 s-a stabilit în Israel, în vechiul oraș Safed, împreună cu soția sa, Audray, de asemenea pictoriță.

Renumitul pictor și-a început pregătirea artistică în Polonia și și-a desăvârșit-o la Paris (1948—1950). Expoziția de debut, din 1939, la Universitatea din Melbourne, a constituit afirmarea artistului. Lucrările sale oglindesc influențe din partea unor curente diferite, cum sînt: realismul critic, expresionismul, simbolismul și suprarealismul. Lucrarea „Păsări migratoare” (1966) amintește de Magritte, iar „Alarma” (1969) de Dalí.

Josl Bergner a expus la prestigioase biennale: Paris, Montreal, Veneția, Sao Paulo, Londra, New York, Basel, Haifa, Tel-Aviv, Ierusalim etc.

În timpul cînd s-a aflat în Australia, departe de meleagurile copilăriei și adolescenței, unde mășăluiau trupele naziste, Bergner a redat, ca și Nelly Sachs în literatură, momente tragice din viața evreilor din acele țări, în lucrările: „Alarma” (1939), „Warsaw Trades” („Negoturi varșoviene”), „Zidurile ghetoului” (1940), „Bontze Schweig” (1941), care sînt incluse în expoziția de la München. Sînt creații ale unui suflet care simte intens tragedia locurilor natale, părăsite în pragul dezastrului.

La Safed a pictat numeroase mărturii ale diferitelor perioade din viața sa: ca soldat în armata australiană, contemplînd ulițele vechi ale orașului Safed sau ca bunic afectuos.

Josl Bergner a realizat, în 1974, decorațiile murale ale holului de la intrarea în Universitatea din Haifa. De asemenea, s-a remarcat prin admirabilele desene pentru ilustrarea unor cărți ale lui Franz Kafka, ale lui Shmuel Josef Agnon, laureat al Premiului Nobel, ș.a.

Prima expoziție a unui pictor israelian în R. F. Germania a constituit un adevărat eveniment artistic.

שלום

PACE

PE MERIDIANELE ANGLIEI...

Portul Chatham, din apropierea riului Medway, a jucat un rol important în istoria evreilor din Anglia. Castelul care domină orașul-port a constituit unul dintre adăposturile căutate de evrei în timpul pogromurilor din secolul al XII-lea. Timp de sute de ani, evreii care emigrău din Spania, Portugalia și Țările de Jos au găsit un loc de refugiu în portul Chatham, care a fost doar un prim pas pe calea stabilirii lor în Anglia.

Unele dintre cele mai vechi pietre tombale din această localitate datează din jurul anului 1790, deși se crede că au existat și morminte mai vechi.

Actuala sinagogă a fost construită în 1865, de Simon Magnus, în amintirea fiului său Lazarus. Această construcție a înlocuit vechiul șil, din lemn, datînd

din 1740, iar presa timpului a scris: „Sinagoga este uluitoare prin frumusețea sa și prin bogăția vitraliilor și a interiorului. Pilaștrii din marmură verde și roșie sînt superbi.” Sinagoga a fost proiectată de Hyman Collins, un arhitect bine cunoscut în acea vreme pentru lucrările sale, și s-a apreciat că era cea mai bună lucrare a sa. Acustica este foarte bună.

Deși orașul a fost bombardat masiv în timpul celui de-al doilea război mondial, totuși sinagoga a avut puțin de suferit.

În Chatham există doar o foarte mică populație evreiască, ea rămîine însă singura prezență evreiască din comitatul Kent.

...ȘI ALE IRLANDEI

Potrivit declarațiilor Șef Rabinului Irlandei, David Rosen, evreii din Dublin sînt foarte respectați, atît de irlandezii catolici, cît și de cei protestanți.

Evreii au trăit pe meleagurile Irlandei încă din secolul al XII-lea, dar o comunitate organizată există la Dublin de vreo trei secole. În secolul al XVIII-lea, datorită instabilității politice și economice din Irlanda, la Dublin nu mai rămăseseră decît foarte puțini evrei. Numărul populației evreiești a rămas destul de mic pînă la sfîrșitul secolului trecut. Imigrația masivă de la începutul acestui secol a dus la constituirea a patru congregații evreiești la Dublin și a alteia la Cork, al doilea oraș ca mărime din Irlanda. Cei 2 000 de evrei care trăiesc în prezent în Irlanda, dintre care 90% în Dublin, au o

sinagogă, Hevra Kadisha, inaugurată încă în 1822, o mikva și două publicații. Comunitatea dispune și de un cîmin de bătrîni, precum și de un nou complex școlar, Kașrutul și șita sînt respectate, iar la Dublin se află și un restaurant kașer. În ciuda faptului că numărul evreilor este atît de mic, există nu mai puțin de 60 de organizații sociale și de cultură iudaică. Este interesant de remarcat faptul că fiecare enoriaș este conștient că trebuie să plătească o contribuție pentru menținerea instituțiilor comunitare și pentru desfășurarea educației iudaice în bune condiții. De asemenea, „Dublin Jewish Board of Guardians”, înființată în 1889, finanțează o parte din activitățile culturale evreiești.

MESAJUL DE ROȘ HAȘANA

(Urmare din p. 1)

Datorăm toate acestea politicii de Omenie și Înțelepciune a președintelui Republicii Socialiste România, domnul Nicolae Ceaușescu, căruia îi aducem prinos de recunoștință.

Grație acestei politici, au continuat și în acest an să facă ALIA spre Israel acei coreligionari care au dorit-o, bucurându-se de întreaga solitudine și înțelegere.

Sîntem buni și credincioși evrei, devotați patrioți ai României socialiste și luptători conștienți în marea oștire a Păcii.

Iată „Bilanțul“, iată sinteza existenței noastre.

Binecuvîntarea Atotputernicului să vă fie hărăzită în Anul 5745, pe care îl întîmpinăm în aceste zile, sănătate deplină și fericirea întreagă să însoțească pe fiecare dintre voi; sfințite noastre obști să le fie hărăzite noi succese în munca pe care o depun în slujba Binelui, a Credinței și a Învățăturii.

Bunul Dumnezeu să binecuvînteze scumpa noastră Patrie, Republica Socialistă România, și să dăruiască întregii omeniri Pace și Prosperitate!

Cu tradiționala binecuvîntare
de
LEȘANA TOVA TICATEIVU,
DR. MOSES ROSEN
Șef Rabin al cultului mozaic,
președintele Federației Comunităților Evreiești
din Republica Socialistă România

Predicile Eminenței Sale în zilele de Roș Hașana și Iom Kipur

- 1) 26 septembrie, orele 18,30 — Templul Coral „Anul nou iudaic afirmă solidaritatea lumii întregi“
- 2) 27 septembrie, orele 10,30 — Templul Coral „Șofarul unește Creația cu Mesianismul iudaic“
- 3) 27 septembrie, orele 18,30 — Templul Sefard „Martiriul iudaic: Povestea lui Babi Amnon“
- 4) 29 septembrie — Sinagoga Malbim Derașa de Șabat Șuva — orele 10 a.m. „Întoarcerea la izvoarele iudaismului — TEȘUVA“
- 5) 5 octombrie, orele 17,30, Kol Nidrei — Templul Coral „Sfințenie — sinonimul perfecțiunii umane“
- 6) 6 octombrie — orele 11 a.m. Templul Coral înainte de IZKOR „Să nu lăsăm omenirea să aștească“

COMUNITATEA EVREILOR DIN BUCUREȘTI
TEMPLUL CORAL

Înștiințare

Aducem la cunoștința enoriașilor noștri că atribuirea jețurilor pentru sărbătorile de Roș Hașana și Iom Kipur 5745 va începe în ziua de duminică 16 septembrie 1984, între orele 11—13 a.m. și va continua pînă miercuri 26 septembrie 1984, după următorul orar:

În zilele de 17, 18, 19, 20, 24 și 25 septembrie, între orele 17—19.

În zilele de duminică 23 septembrie, între orele 9—11 și 17—19, și miercuri 26 septembrie 1984, între orele 9—12 a.m.

În zilele de vineri și sîmbătă comisia de atribuire nu lucrează.

Enoriașii care vor să-și păstreze jețurile din anul trecut sînt invitați a se prezenta pînă în ziua de duminică 23 septembrie inclusiv. După această dată jețurile vor fi atribuite altor solicitanți.

Iubitorii teatrului evreiesc sînt invitați la căsătoria artiștilor Tricy Abramovici și Bebe Bercovici, care va avea loc duminică 7 octombrie a.c. la Templul Coral.

De pe acum

un sincer MAZAL TOV!

Desen de TIA PELTZ

Roș Hașana: semnificații și obiceiuri

a) Data.

Sărbătoarea este menționată în Tora (Vaikra 23, 24 și Bamidbar 29, 1): „În luna a șaptea, la întîia a lunii, veți avea sărbătoare, să nu lucrați, să fie pentru voi o zi în care veți sufla din Șofar“. În Tora, lumile nu erau denumite (Nisan, Iiar... cum se numesc azi, și luna întîia (Nisan), luna a doua (Iiar)... luna a șaptea (Tișri) etc. Deși în Tora se prevede o singură zi pentru această sărbătoare, din motive obiective, învațați din perioada Talmudului au hotărît ca sărbătoarea Roș Hașana să dureze două zile (1 și 2 Tișri) și aceasta a rămas valabil pînă azi, atît în Diaspora, cit și în Eretz Israel.

Tot savanții Talmudului au hotărît întocmirea calendarului ebraic astfel încît prima zi de Roș Hașana să nu fie duminică (în felul acesta Hoșana Raba [21 Tișri] nu va fi niciodată sîmbătă) și să nu fie miercuri sau vineri (în felul acesta Iom Kipur nu va fi niciodată vineri sau duminică). Ca atare, prima zi de Roș Hașana poate cădea numai luni, marți, joi sau sîmbătă.

b) Denumirea.

Denumirea „Roș Hașana“ n-o găsim în Tora, ci abia în Talmud. În diferite teate de rugăciuni și binecuvîntări, ce se spun de Roș Hașana, sărbătoarea mai este denumită „Iom Hazibaron“ יום הכיפורים, Ziua amintirii, consemnînd credința că în această zi toate creaturile sînt amintite (și judecate) de Divinitate.

Zilele de Roș Hașana și Iom Kipur ראש השנה, ה'שה יום כיפור, mai sînt denumite, laolaltă, Iamim Noraim ימים נוראים (zile înfricoșătoare), reflectînd credința că în aceste zile se hotărăște soarta fiecărui.

c) Șofarul.

Șofarul este făcut dintr-un corn de berbec.

Elementul esențial în rugăciunea de

Roș Hașana este de a auzi sunetele Șofarului. Orice băiat care a împlinit 13 ani trebuie să auză sunetul Șofarului în sinagogă. Scopul sunetului Șofarului este de a determina căința omului pentru greșelile comise și hotărîrea lui de a se îndrepta.

Sîmbătă nu se suflă din Șofar.

d) Imbrăcămintea.

La rugăciunea de dimineață, oficiantul, cel ce suflă din Șofar și unii enoriași îmbracă o haină albă, denumită „Kiti“ קיטל.

Motivări ale acestei datini sînt: culoarea albă simbolizează caracterul festiv, albul simbolizează puritatea, amintirea hainei albe pe care o purta Cohen Gadol (Marele Cohen) cînd oficia în Templu, morții sînt îmbrăcați în giulgiu alb, ceea ce e menit să amintească evreului caracterul efemer al vieții.

e) Aprinderea luminărilor.

Spre deosebire de vineri seara, cînd femeia mai întîia aprinde luminările și apoi spune binecuvîntarea asupra lor, de Roș Hașana întîia se spune binecuvîntarea și apoi se aprind luminările.

f) Salutul.

După rugăciunea de Arvit תפלה ערבית din prima seară de Roș Hașana, oameii își urează LEȘANA TOVA TICATEV VETIHATEM LEALTAR LEHAIM לישנה טובה ותחת והתחת להאמר להיים (Să fii înscris și pecetluit cu un an bun, imediat, spre viață). Începînd din a doua zi de Roș Hașana, pînă la Hoșana Raba הושענה רבה (21 Tișri), urarea este: GMAR HATIMA TOVA גמר חתימה טובה (încheierea pecetlurii — bună).

g) Mîncăruri specifice.

Se obișnuiește a se mîncă o bucată de măr dulce, mutat în miere și piine muiată în miere; după ce se face binecuvîntarea obișnuită pe măr (piine) și se gustă, se spune „Fie voia Ta, Doamne, Dumnezeu!

nostru și Dumnezeu strămășilor noștri, să ne înnoiești cu un an bun și dulce“

h) Tašlih.

În prima zi de Roș Hașana, după rugăciunea Minha מנחה se obișnuiește a se merge la malul unei ape, unde se face o rugăciune specială, TAŠLIH תשליך (vei arunca) cu semnificația: vei arunca în apă toate păcatele tale. Dacă prima zi de Roș Hașana e sîmbătă, această rugăciune se spune a doua zi de Roș Hașana.

i) În ansamblu, zilele de Roș Hașana au și caracter festiv, dar și de sobrietate, omul fiind îndemnat la autoanaliză, la cercetarea faptelor sale și la a lua hotărîrea de a urma normele eticii iudaice.

A APĂRUT

CALENDARUL
LUAH — 5745
(1984—1985)

Se poate procura
la sediile comunităților
și ale instituțiilor
Federației

VIZITA UNEI DELEGAȚII EVREIEȘTI DIN LOS ANGELES

Vineri 7 septembrie a sosit în țară o delegație de conducători ai comunității evreiești din California (după ultimele statistici trăiesc în Los Angeles 600 000 de evrei) „Jewish Federation Council“, în frunte cu dl I. Hirsch.

Oaspeții au fost primiți de Eminența Sa Șef Rabin dr. Moses Rosen care le-a făcut un succint expozeu al situației comunităților evreiești din R. S. România, au participat la serviciul religios de Kabalat Șabat la Templul Coral și la un Oneg Șabat oferit în cinstea lor la Restaurantul Ritual. Ei au vizitat instituțiile de cult, cultură și asistență ale Comunității Evreilor din București și au parti-

cipat la o seară de cîntece evreiești executate de formațiile corale și instrumentale „Șira Vezimra“, „Hazamir“ și „Menora“ ale cursanților de Talmud Tora.

Duminică 9 septembrie, oaspeții au vizitat comunitățile din Dorohoi, Botoșani și Iași, participînd la impresionante manifestări ale enoriașilor și cursanților de Talmud Tora din aceste comunități.

Luni 10 septembrie, delegații au părăsit țara, felicitînd călduros Federația pentru deplinul succes al muncii pe tărîm religios, cultural și social. Oaspeții au exprimat omagiu, respect și admirație Eminenței Sale pentru modul strălucit cum izbuteste să conducă destinele comunităților evreiești din România.

JOURNAL OF THE ROMANIAN JEWS

VISIT IN PARIS, LONDON AND GLASGOW OF HIS EMINENCE CHIEF RABBI DR. MOSES ROSEN

Sunday 9 September 1984, His Eminence Chief Rabbi dr. Moses Rosen left the country for Paris, where His Eminence took part to the European Executive Department of the Jewish World Congress session.

Tuesday 11 September 1984, His Eminence left for London, where our spiritual leader had a speech at the session of „Brit Ivrit Olamit“ organization.

Wednesday 12 September a.c., His Eminence hold a sermon in Glasgow, at

„Queen's Park“ Synagogue, with the occasion of the uncovering of a reverential plate in the memory of the former Chief Rabbi of Scotland's capitale — Rabbi dr. Wolf Gottlieb ז"ל (whose wife, dr. Rosen-Gottlieb was the sister of His Eminence Chief Rabbi dr. Moses Rosen).

Thursday 13 September 1984, the Chief Rabbi returned in the country. At the starting and the arrival, leaders of the Jewish Communities Federation and of the Jewish Community of Bucharest came to airport to welcome our spiritual leader.

RECEPTION

On the occasion of the meeting of the European Executive Department of the World Jewish Congress, which took place in Paris, on the 9th of September a.c., a reception was organized in honour of the participants.

The reception was attended by M-me Simone Veil, the Chief Rabbi of Paris, Allain Goldman, the senator Dreyfuss

Schmidt, ambassadors and diplomatical representatives of many european countries, personalities of the religious, cultural and social life of the French Jewry.

It was also attended by His Excellency Dumitru Aninoiu, ambassador of the Socialist Republic of Romania in France.

The reception took place in a cordial atmosphere.

The Great Rabbi of Paris, Allain Goldman, welcomes our spiritual leader, Chief Rabbi dr. Moses Rosen

GUESTS FROM LOS ANGELES

On Friday, the 7th of September, a delegation of leaders of the Jewish Community of California (the last statistics show that in Los Angeles live around 600.000 Jews), the „Jewish Federation Council“ headed by Mr. I. Hirsch arrived in our country.

The guests were received by His Eminence Chief Rabbi dr. Moses Rosen, who made a brief survey on the situation of the Jewish communities from Romania. Then they attended the religious service of Kabbalat Shabbath at the Choral Temple and an Oneg Shabbath which was offered in their honour at the Ritual Restaurant. Afterwards they visited the religious, cultural and assistance institutions of the Jewish Community of Bucharest, and then attended an evening

of Jewish music performed by the „Shira Vezimra“, „Hazamir“ and „Menorah“ choirs and orchestras of the Talmud Torah students.

On Sunday, the 9th of September, the guests visited the communities of Dorohoi, Botoşani and Iaşi, taking part at the impressive manifestations of the parishioners and the Talmud Torah students of these communities.

On Monday, the 10th of September the delegation left the country, warmly congratulating the Federation for the complete success of the work on the religious, cultural and social field. The guests expressed their homage, respect and admiration to His Eminence for the brilliant way of leading the destinies of the Jewish Communities of Romania

DR. WOLF GOTTLIEB

(Continued from p. 9)

sister, passed away, W. Gottlieb has never been able to heal the deep interior wound. He retired from his rabbinic activity and fulfilled the ideal of a lifetime: ALIA. In Jerusalem, the Holy City, he dedicated his time, just as in the years of youth, to the study of Torah. He managed to draw-up, to annotate and comment upon the first volume of RESPONSES שאגות ותשובות by our Father Avram Leib Rosen ז"ל, a volume that was printed at the „Rabbi Kook“ Publishing House of Jerusalem. At the same house he published, during his life, the first book of „SEFORNO“, commented and annotated and after his death a second book was brought out, a volume that he had finished but never had the time to see it printed. His death also interrupted the studying he had started years ago on the works about „PIRKEI RABBI ELIEZER“.

The memorial plate that you are going to set here, on the walls of this synagogue, as a homage to W. Gottlieb reminds me of the words from Talmud: „The walls of the synagogue are testimonies“ כותלי בית המדרש יוכיחו. Those walls are imbued with his wise words and his noble teachings, with the thoughts and

feelings of an upright man, of a dignified Jew, of a high learned Rabbi, of a high cultured personality.

In the name of our family, I thank you for the pious gesture by which you render homage to my brother, my dear, beloved brother whose soul has been and shall be for ever linked with mine, to your and our teacher and master, W. Gottlieb.

Let his memory be blessed!

WORLD JEWISH CONGRESS DELIBERATES UPON TRIFA'S CASE

In the Paris meeting of the Executive Department of the World Jewish Congress the problem of Valerian Trifa, one of the leaders of the Bucharest pogrom, organized in January 1941 by the fascist criminals was discussed.

At the request of the presidium, surveys were given by His Eminence the Chief Rabbi dr. Moses Rosen, in the name of the Federation of Jewish Com-

munities of Romania and by dr. Rauh, president of the Jewish Community of Portugal, the country where Trifa presently resides, being expelled from the United States of America.

A decision was given in order to apply to the government of Portugal, so that this country should not become a shelter for those who had been the Jews' executioners.

CAIN'S STIGMA, OR TRIFA'S ODYSSEY

Twenty-three years ago, more exactly in November 1961, the Chief Rabbi of the Jewry of Romania, Dr. Moses Rosen, began to enlighten public opinion on the crimes „Bishop“ Trifa had committed in January 1941 when he conducted the Iron Guard pogrom in which a large number of Jews were killed and many synagogues were set on fire. In the press conferences he gave at New York and Tel Aviv in 1962, Chief Rabbi Rosen produced documents, testimonies and photographs incriminating Trifa.

Since Trifa persisted in denying those crimes when he arrived in Portugal a couple of weeks ago, we contacted Chief Rabbi Dr. Rosen, who made the following statement:

„Despite Trifa's endeavours to mystify everybody for twenty-three years, U.S. law eventually pronounced its verdict. The time limit for criminal trial was over, but moral retribution was bound to come. God has given Trifa enough

years to live that he may suffer the punishment inflicted on Cain, which the Bible defines as עוון וגר תהי' בארץ „fugitive and vagabond shalt thou be on the earth“ (Genesis, 4, 12). One country after another refused to receive Trifa, and this is Cain's stigma on the man who changed the Iron Guard green shirt and murderous gun for a priest's robe.

„On behalf of the Jewish communities of Romania, I thank the Romanian Government and the Romanian Orthodox Church for having helped us to expose this desecrator of priesthood and humanity.

„We are grateful to the U.S. Administration which overcame all the obstacles that appeared up in this case in the past twenty-three years and did justice by expelling this assassin of the Jews of Bucharest from the States.

„We wish Trifa a long life to peregrinate from one country to another, bearing Cain's mark on his forehead“.

L'SHANA TOVAH

HAPPY
NEW
YEAR

MESSAGE OF ROSH HASHANA 5745

ADDRESSED BY HIS EMINENCE, CHIEF RABBI DR. MOSES ROSEN TO THE JEWISH COMMUNITIES OF THE SOCIALIST REPUBLIC OF ROMANIA

BELOVED BRETHERN AND SISTERS,

The sun of a year is going down. The dawn of an other one is raising. One more chapter of the "book of our life" **ספר החיים** has just been closed and another one lies in front of us, with its blank, unwritten pages. One more stage of our way from the cradle to the grave has been consumed and one more stage is getting us closer to the "final point" of life.

Three names bear these New Year's days and triple is their significance. Rosh Hashana — "The Head of the year". That is why Man is "the Crown of the Creation", because he was bestowed with thinking. But in the bustle of everyday's life one forgets, many times, to meditate upon the great truths of Existence and often confuses the essential with the secondary elements.

The Head of the Year is the halting place where we learn again how to think, how to draw limits, how to "climb God's mountain" **כי יעלה בהר ה'** and thus have, from up there, the large, all-inclusive prospective of life.

What would the Jew become if he hadn't have a Rosh-Hashana, a "Head of the Year"?

The second name is "Iom Hazikaron" — "The Day of Remembering". Our memory must always stay awake. We have to remember the past, getting back to the first Jew — Avraham, the main hero of the byblical readings these days, Avraham and Itzhak, the Father and the Son, walk together on the way to Akeida, the supreme sacrifice. It's not only a matter of that first "testing" of our sacrificing capacities, it is a matter of an entire, millenium-long itinerary, from Moria and up to Auschwitz. Moria has been concluded with a "happy-end", the ram was sacrificed instead of the man. But from then on, our dramas have never remained unconsumed and rivers of blood and tears have been flowing on the paths of this historic itinerary. Our Holocaust didn't happened to rams, it happened to people, to millions of people.

On the brink of the New Year the Ram's Horn, the Shofar, is waking up the Jew's memory. Let him not forget his martyrs, let him not forget his origin. Why should he wait to be reminded by the others?

The third name is "Iom Harat Olam" — "the Day of the world's Creation". Ever since Avraham, the first **אדם** "citizen of the world", the awareness of our solidarity with the whole humanity is our fundamental creed. Love for our own people is an integrating part of the judaism's propelling idea: love for people, in general.

The leit-motiv of our New Year prayers is the destiny of the whole world, of all the peoples on the face of the earth. **לתקן עולם** Let us incessantly endeavour to "straighten the world". We have never and nowhere told the believer that the world is perfect of that he should resign to suffering here, on this earth — in order to have happiness in another world. No. By no means.

This world needs a lot of "repairs", even capital ones. Here on this earth, the Man has to strain so that "infamy should disappear and injustice dissipate like smoke". Without ever losing faith in the "after world" we never consider it as a compensation for this world's suffering and we are trying to build here, on this very earth, a better, a more righteous world.

BELOVED BRETHERN AND SISTERS,

The fate of Man, the fate of the People and the one of the world, here are the three "concerns" that run all over our prayers and dominate our souls in the New Year's days.

Let us thank the Almighty that in the past year our communities have been continuing to serve Man, our old and young people. Hundreds of youngsters drank at the pure sources of the Jewish culture at Talmud Torah, learnt our history, our songs, our ethics. Thousands of old people live their lives' fading in dignity, being assured with the bare necessities of a living.

Tens of synagogues vibrate daily with our prayers. Our journal, the books we are publishing, the calendar we are diffusing, the lectures which are hold in tens of communities, in front of this "handful" of Jews rested here, all these things are a true miracle, admired and praised by the whole world's Jewry.

We owe this to the politics of humanity and wisdom of the Socialist Republic of Romania's President, Mr. Nicolae Ceaușescu, to whom we are deeply grateful. Thanks to this politics, going on this year too, all the coreligionists who wanted to make ALIA to Israel were able to fulfill their desire, and were treated with a lot of comprehension and solicitude.

We are good, faith-holding Jews, devoted patriots of the Socialist Romania and conscient fighters in the great army of Peace.

This is the sum, this is the synthesis of our existence.

Let the blessing of the Almighty be bestowed upon you in the Year 5745, that we greet these days, let a perfect health and happiness accompany each one of you: and let our holy communities be blessed with new successes in their work, which is devoted to Right, Faith and Learning.

Let the good God bless our beloved country, the Socialist Republic of Romania and give the whole humanity peace and prosperity.

With the traditional blessing of

LESHANA TOVA TICATEIVU,

Chief Rabbi dr. MOSES ROSEN

President of the Federation of Jewish Communities from the Socialist Republic of Romania

DR. WOLF GOTTLIEB

The Jewish Community, the Rabbinic Council (Bet Din) and the Committee of „Queen's Park” Synagogue of Glasgow had the initiative of setting a memorial plaque as a homage to the man who has been, for 27 years, the Rabbi of this synagogue, and the Chief Rabbi (Av Bet Din) of this Community, Rabbi dr. Wolf Gottlieb.

On the 12th of September evening, the ceremony of unvailing the memorial plaque took place, in the presence of His Eminence Chief Rabbi dr. Moses Rosen, whose regretted sister, dr. Betty Gottlieb-Rosen had been the wife of the venerated spiritual leader of the Scottish Jewry.

A large public attended the ceremony, made of distinguished intellectuals and leaders of the different Jewish institutions and organizations from Glasgow.

The daughters of dr. Wolf Gottlieb and of dr. Betty Gottlieb-Rosen, dr. Aviva Gottlieb-Zornberg of Jerusalem and dr. Freema Gottlieb of New-York unvailed the homage plaque.

Words of honour were spoken in memory of the spiritual shepherd dr. Wolf Gottlieb by rabbis and leaders of the Community.

His Eminence Chief Rabbi dr. Moses Rosen delivered the following speech:

In the Thora — portion of this week, we are reading: **וְכָתַבְתָּ עַל הַבְּרִיחַ אֶת כָּל דְּבָרֵי הַתּוֹרָה הַזֹּאת בְּיָמֵינוּ (דְּבָרִים כ"ג)**

„You shall write on the stone all the words of the Torah, in order to be well understood”.

At this moment, my dear friends, you are fulfilling this MITZVA. You are unvailing a stone on which you wrote your homage to the holy book of a holy life, so that it will remind the future generations of congregants of your synagogue of this life, which lies in front of our eyes as an example.

You are doing this on the eve the new Jewish Year when soon we shall greet the New Jewish Year and we shall wish and pray „to be written down in the book of life”.

Indeed, life is for us a book, and we write its pages ourselves, with our deeds, with our thoughts and with our feelings. Just as a book has a meaning, a close connection between the beginning and the end, human life is a continuity as well. Page after page, chapter after chapter, the Jew's life is aiming towards a sacred purpose, towards a high ideal, and at the moment when we close the book we can have the total vision of a living that was dedicated to good actions, Truth and Beauty.

Such a life led your spiritual leader, your spiritual father and devoted shepherd, Rabbi dr. Wolf Gottlieb. He was the descendent of a hassidic family, and his father was at the same time a scholar in jewish science **תלמיד חכם** and a man who fulfilled the verse of the Psalmist: „If thou shall feed yourself out of thy arms' work, thou shall be well and happy”.

Since childhood, Wolf Gottlieb drank at the eternal sources of the Torah. He fulfilled the sacred commandment: „strive upon learning day and night”.

Meanwhile, he distinguished himself by getting deeper and deeper into universal culture, always desiring more knowledge, more and more ethical and philosophical teachings. He attended and then brilliantly graduated the rabbinic school of Vienna — at the time being, one of the best institutions for jewish learning in the whole Europe. In the same time he graduates, also with great success, the Faculty of Philosophy within the University from the Austrian Capital, obtaining the Philosophy Doctor degree. But the depth of Wolf Gottlieb's judaic studies have seriously surpassed the normal level of the rabbinic school, though his knowledge came from the very years he had spent on its benches.

The Great Rabbi of Tarnopol (Poland) and my late father the Gaon Avram Leib Rosen from Fălticeni (Romania) examined the young doctor and seminarist. They were used to find, at his category

of university students more modern learning and less the traditional one, the one of the „Yeshiva students”. W. Gottlieb proved to be a blessed synthesis. He has been, since around the age of 20 — as the rabbinic documents he obtained certify — SINAI, a mountain full of knowledge, and OKEIR HARIM, a keen and creative mind, which processed and synthesized knowledge in a perfect logical way.

In those 1930—1938 years, when the Community in Vienna counted around 200 000 Jews, W. Gottlieb took a very active part in the community life. He became one of the leaders of the Zionist-religious movement called „MIZRACHI” and at the same time, one of the most admired preachers in the synagogues of Vienna. In 1938 he married Betty Beracha Rosen, herself a Philosophy and Letters Doctor at the Bucharest University.

In the dark period that followed the catastrophe of the Anschluss (March 1938), W. Gottlieb stood as a leader in the great work of saving jewish lives. We have to remind here the fact that a moment came when W. Gottlieb and his wife received the emigration certificates for Palestina and thus the doors of rescue were opened also in front of them. But they gave them away to others, considering that people who are leading a sinking ship are not entitled to leave it, they have to be the last on it.

The great sufferings of this period, the deadly dangers W. Gottlieb and his wife were in, the difficult beginnings of the new life in England didn't stop him from keeping on his study and work for jewish culture. During the hard days of the war, in London and later in Liverpool, W. Gottlieb distinguished himself as a noble and enthusiastic leader in problems of Jewish education. Many of the anglo-jewish high-standing intellectuals owe to W. Gottlieb his advice and his guidance, his teachings and the judaic greed he knew so well to inspire.

You, people of Glasgow can better talk about the period of over 20 years while he has been the spiritual shepherd of your Community. You can testify for his consciousness, for the nobility of his soul, for his love of people, features that had been common to both Gottliebs, man and wife.

Allow me, please, to add something more concerning the synthesis of faith and knowledge that shows the character of Wolf Gottlieb's life. You know that „tefilin shel iad”, on the left arm, symbolize the deep faith that lies in our heart. „Tefilin shel rosh” are symbolizing our knowledge.

But we are first putting on the „tefilin shel iad” and only then the „tefilin shel rosh”. When we finish our prayer, we take off first the „tefilin shel rosh” and only in the end the „tefilin shel iad”. Not a single moment can the „tefilin shel rosh” exist without being together with „tefilin shel iad”. The start must always be the faith, deeply carved in our hearts. Afterwards, any amount of knowledge can be built on it. And thus a balanced synthesis between faith and knowledge is created. Wolf Gottlieb knew how to be an enthusiastic hassid, full of ardour, burning with belief, and in the same time, an illuminated mind, which was dedicated to the deep and quiet study of Torah's ocean.

The distinguished education of their two daughters, Aviva and Freema guided them both on the same **דרכי נועם** „pleasant paths” of the Jewish tradition and of inward nobility, of Tora's culture and universal culture, of love for Zion and integration in the „spirit of old Israel”. **בְּרוּחַ יִשְׂרָאֵל שָׁמָּה**. Both of them brilliantly obtained the Doctor's degree in English language and literature at Universities in Great Britain, both of them have a very active Jewish life, walking on the same paths their parents used to walk on.

Since 1972, when his wife, my beloved

(Continued on p. 8)

מסר לראש-השנה תשמ"ה של מרן הרב הראשי דר. דוד משה רוזן לכל קהלות הקדש ברחבי הרפובליקה הסוציאליסטית רומניה

אחי רועי הקיראים,

יהדות רומניה היא קהילה יהודית רומניה אלא גם לאחיה השכנים לנו והעמאים לדעת ערכי היהדות. הלוח של-נו המופיע בשנה עשר אלף מופיעים ומפיעים גם כן "אירושיים" המוני מאחרי הנמצאים במצע של "תנועה שנישבה"; הספרים שהעלתנו להדפיס גם השנה, ספרים שמביאים מדע יהודי לדור שלם שזכר התרחק לגמרי מן המעין המתבונן-ההר-צאנת (קרוב למאה) שנישאו סלחה ושמה של האוי-שיות בשטחי הספרות והמדע בעשרות הקהילות על נשיאים מוסטוריה ותרבות יהודית; כל המפעל הכביר הזה, מתחייבם אהנו להגיש את השו-בוה ולתת תודה לכל מי ששתף פעולה להתנש-מותו.

ואחרון אחרון חובב, השתתפותנו גם השנה כבו-נסים יהודיים בין-לאומיים נוכחותם של ראשי הקה-לות וארגונים יהודיים עולמיים בהדומנויות שו-נות, במאורעות השונים (השנה) אזכרת ארבעים שנה לגירוש יהודי טרנסילבניה הצפונית (ובל-ביקורים של ראשי הקהילות הסוציאליסטיות הדתיות במ-דינת ישראל, חזרו יותר את הקשרים שלנו עם כלל ישראל, נתנו לנו יותר אומץ, יותר כוח לע-מוד בשורות ציון וירושלם.

עלינו להביע את גרשונה והוקרתנו והערצתנו לממ-שלת רומניה על כל החסד שעשתה אתנו כדי לאפשר את כל העבודה הזו, על כל גוניה, עבודה של יהודים שלמים, נאים על יהדותם, נאמנים לארץ מולדתם רומניה ולממשטר שהצליח את חייהם, נתנו למאות אלפי יהודים אפשרות לעלות לי-ראל ולנשאים פה את כל האמצעים לשמור על יח-דוהם.

עם מאמץ כזה, אהנו נכנסים בשנה החדשה ולבנו מלא תקווה שנמשיך ללכת באתם השבו-ים שהביאו אותנו עד כה ואנחנו תפלה שזוכה כלנו להמרת קרן התורה והיהדות, לשלום מדינת ישראל ובעולם כולו לעגשנו ולפירות הרפובליקה הסוציאליסטית רומניה.

לשנה טובה וכתבו הרב הראשי דר. דוד משה רוזן וישב ראש ועד הקהילות היהודיות ברומניה

ביום 9 בספטמבר ש.ז. יצא כבוד הרב הראשי לפארזין כדי להשתתף בשיבת הועד הפועל של המחלקה האיירופית של הקונגרס היהודי העולמי. ביום 11 בספטמבר גם הרב הראשי בלונדון במסגרת כנס, ברית עברית עולמית. למחרת ביום 12 בספטמבר הגיע ללונדון ושם השתתף ונשא את דברו בטכס הנחת אבן מזכרת ומקדש לרב הגאון ר' זאב גוטליב זצ"ל שהיה

דברי תורה

פנת הרב יצחק מאיר מרילוט - גירוש

מנאומי הרב צירלון זצ"ל

(המשך חמ"ט 559)

וכן, מתאים שפיר מה שמסיים: "ושמו את שמי על בני ישראל (באם שהמנהיג ישראלי יודעת שמי כבוד ישראל ע"י שלישת פרטי ההכשרה ההם, או אז, בהעשית ישראל כל-כבוד, לא תצא הכר-כה רק מפי הכהנים ולחזו, כי אם שתתקיים על ידי כעשמי, יעו) ואני אברכם (במברך, ו-כ"ז ובפירושו רש"י ב"סוטה", ל"ה-כ).

תובן אפוא, כי פעולה כזו מצד הכהנים דור-שת זרזות עוצמה ומיוחדת. זו היא הזרזות, אשר תקרא על דרך ההשאלה: "נשיאות כפים"; כמו: "ואיש כפי אל מצותיך אשר אהבתי" (תה-לוי, ק"י-מ"ח). להלכה הסודרת ואמר: "נשי-אות נרלים"; "וישא ועקב נרליו וילך" (בראשית, כ"ז-א); ולתפילה המורוה: "נשיאות כפים"; וואו מצות נשיאות כפים זו הסודרת על הכהנים לפסן גם בנשיאות כפים גופנית.

ר"י זה, מה שמספרה התורה נבי אהרן; "וישא אהרן את ידיו אל העם ויברכם"; אינו ענין של "אינו מצווה ויושה"; אלא שזו היא חובתו המוסרית, שנצטווה עליה בכלל שראש, דהיינו "לעמוד לשרת כיש ה'"; רק שהכתוב מודיענו, שאת חובתו זו, הדרושת אותה הדרושת, המעונה כולם, נשיאות כפים מוסרית, מלא גם בפועל על ידי הסומן של "נשיאות כפים" גופנית.

הוא הרב שמשיענו הנמרא, שלמדנו שפיר גם לזרזות ממה שמסיים כאן: "הוא ובניו כל הימים".

הקצרות זו של הכשרת שלשת הלחי עצמות האדם שבילי קבלת הברכה ככלל הגנו לומדים גם מתורתו של הלל ב"סוכה"; הוא ובניו כל כהונתו על אדמתנו, היינו חוננים במקדש שמי-

ההמשך לחמ"ט (בוא)

הרב ד"ר זאב גוטליב זצ"ל

זאב גוטליב, בסיכון חייו, עמד בראש מפעל כביר להצלת חייהם.

ראוי לציון שזאב גוטליב ואשתו סיבלו אפידמיים נעלה לארץ-ישראל ויכלו להציל את נפשם, אבל נתנו אותה לאחרים כי דעתם היתה שרב החובל של ספינה טובעת, צריך להיות האחרון לעזוב אותה.

סבלותיהם, סכנות המות בהם עברו זאב גוטליב ורעייתו, התפוסה הקשה בראשית שהותם באנגליה, לא עכבו בעדו להמשיך את המלחמה, כמנהיג דגול ופעילותו בששת תרבות היהדות.

בלונדון ואחר כך בליברפול, זאב גוטליב הצטיין בתנאים הקשים של המלחמה, כמנהיג דגול ונלהב של מפעל חינוך ליהדות אלפי אנשי רוח יהודים דגולים אסירי תודה לזאב גוטליב בעד-הדרכתינו ועצותיו, בעד התורה והאני מאמין ה-יהודי שידע להפיה בהם.

על המלחמה משתי עשרות שנים של פעולתו כקהל-תכס ובלונדון, אהם כוללים לעתיד על הנאמנות, האצילות הנפשית, אהבת האדם שהיו אופי משותף לכלי הזוג גוטליב גם יחד.

הרש"י להודיע הערה בנוגע למינוחיים בין האמונה והמדע שמנלם את חייה הרב זאב גוטליב. כפי שאתה יודעים, התפילין של יד, שמני-חיים על יד שמאל, מסמל את האמונה ששוכנת בליבנו. תפילין של ראש" מסמל את המדע, את הידע.

מניחים קודם את התפילין של יד ואחר כך את של הראש וכשמסיימים את התפילה מורידים קודם את של הראש ואחר כך מעל היד השמאלית, מטול-הלב. אף רגע לא יכולים להיות עם השל ראש, בלי שזה מטול-הלב יהיה במקומו.

התמסר לחקירות עמוקות בלתי פוסקות בימים הללו-מוד הכביר.

החינוך הדגול שמילבו אביהם ופרומה, הדרוך אותן על "שבילי נועם" של מסורת היהדות והא-צילות הנפשית, תרבות התורה והחילונות, אהבה לציון ויילוב ברות ישראל סכא.

שתינו יסבלו באופן מכריח את התואר דוקטור בשפה וספרות אנגלית של האוניברסיטאות של בריטניה הגדולה, שתינו פעילות כחיים היהודיים ודורכות בנשיאות בהם דרכו הוריה.

אחרי ספירת רעייתו, אחותי הייתה, 1972, זאב גוטליב לא הצליח יותר לרפא את פעולה הנפשית. הוא נכנס מפעולה הכבירה לקיים את רעיון הנכנס של חייו העליה.

בירושלים עיר הקודש הוא מתמסר ככעצרתו, בכל מאורו ללימוד התורה. הוא מצליח לערוך, להנהיג ולפרש את הכרך הראשון של "התשובות" של אבינו אברהם אריה רוזן זצ"ל, כרך שהו-פוע במסגרת "הרב קוק" בירושלים.

אחיו המוסר הדפוס בימי חייו הכרך הראשון של ספרו, עם פירושו והנהגותיו אחרי מותו הופיע הכרך השני שנכר אותו אלא לא זכה להציון מודם.

המות הפסיק גם את עבודתו כזה הרבה השנים על פקדי רבני אלעזר.

אבן הזיכרון לזאב גוטליב זצ"ל שאתם מצויים פה מזכירה לא את דברי התלמוד: "כחלי בית המדרש ויכידו". הכותלים האלה סמוכים דברי חכמה ודעת שלו, מלאי אצילות נפשית, מחשבות, רעיונות, ורגישו איש שהיה את שלם, יהודי נאה, רב מלמד, ואישיות בראשית נעלה.

כיש המשפחה אני מודה לכם בעד היוזמה לכבד את זכרו של אחי הטוב והיקר, שנשמטו משרה לעולם בגשמי, למרונו ורבונו זאב גוטליב. זכר צדיק לברכה!

Tiparul executat la I. P. „43 Decembrie 1982” sub comanda 3/98